

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของเพศ วัย และระดับการศึกษาที่มีต่อระดับจริยวิพากษ์ของวัยรุ่นตอนปลาย วัยผู้ใหญ่ตอนต้น วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และวัยสูงอายุ โดยมีเพศ วัย และระดับการศึกษาต่างกัน และใช้คะแนนจริยวิพากษ์ในขั้น P (Principle Morality Stage) เป็นตัวบอกระดับจริยวิพากษ์โดยรวมของบุคคล ซึ่งเป็นขั้นที่ Rest (1986) มองว่าเป็นจริยธรรมขั้นสูงสุด ซึ่งเห็นแตกต่างจาก Kohlberg (1976) ที่มองว่า บุคคลที่มีจริยวิพากษ์สูงจะเป็นบุคคลที่มีระดับจริยวิพากษ์อยู่ในขั้นที่ 6 คือ ใช้หลักการคุณธรรมสากล (The universal ethical principle orientation) หมายถึงบุคคลที่ตัดสินความถูกต้องอย่างมีสติกลมกลืนกับสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในโลกในทุกสังคมยอมรับเป็นหลักการที่เป็นนามธรรม เน้นความเท่าเทียมกันของสิทธิมนุษยชน แต่ในมุมมองของ Rest (1986) นั้น ผู้ที่มีจริยวิพากษ์อยู่ในระดับสูงคือ บุคคลที่มีระดับจริยวิพากษ์อยู่ในขั้นที่ 5 และ 6 รวมกันเรียกว่าจริยวิพากษ์ขั้น P ซึ่งเป็นการมองนอกเหนือจากตนเองเป็นจุดศูนย์กลางโดยจะประยุกต์กฎเกณฑ์ของสังคมให้เข้ากับหลักการที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าบุคคลที่มีระดับจริยวิพากษ์ขั้น P เป็นผู้ที่มีจริยธรรมขั้นสูงสุดตามทฤษฎีของ Rest (1986) บุคคลที่มีจริยวิพากษ์ขั้นนี้ (ขั้น P) หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการเลือกกระทำสิ่งใดอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง มีความคิดเป็นของตนเอง เข้าใจถึงกฎเกณฑ์ต่างๆ ว่าสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนแบบ 3 ทาง (Three way Analysis of Variance) ไม่พบอิทธิพลร่วมระหว่างเพศ วัย และระดับการศึกษาที่ทำให้คะแนนจริยวิพากษ์ในขั้น P แตกต่างกัน แต่พบว่าตัวแปรวัยและระดับการศึกษามีอิทธิพลร่วมกันที่ส่งผลให้บุคคลมีคะแนนจริยวิพากษ์ขั้น P ต่างกัน

จากผลการวิจัยที่ได้นี้ สามารถอภิปรายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นตอนปลายมีอายุอยู่ในช่วง 16 ปี ถึง 22 ปี 6 เดือน และวัยผู้ใหญ่ตอนต้นซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 22 ปี 6 เดือน ถึง 40 ปี 6 เดือน อาจเป็นเพราะทั้งสองวัยนี้กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่กำลังศึกษาเล่าเรียนสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในการเรียนอาจมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างมีเหตุมีผล ตามแนวคิดของ Kohlberg (1969 อ้างถึงในพรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2549) เชื่อว่าเมื่อมนุษย์เรียนรู้เพิ่มขึ้นจึงเกิดการสั่งสมและพัฒนาสติปัญญา พัฒนาการทางจริยธรรมก็จะเพิ่มขึ้นด้วยตามระดับวุฒิภาวะ แต่มิใช่เกิดจริยธรรมใหม่แทนจริยธรรมเก่าเพราะการเกิดจริยธรรมเป็นการเพิ่มพูนทาง

ปัญญา ทฤษฎีของ Kohlberg (1976) และ Rest (1986) ยังกล่าวถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจ เกิดกระบวนการพัฒนาสติปัญญา ตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผลมากขึ้น และจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันในทุก ระดับชั้นยังเน้นการสอนเพื่อให้มีการพัฒนาจริยธรรมด้วย เนื่องจากแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) มีนโยบายการปฏิรูปการพัฒนาลักษณะและ กระบวนการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้โดยมีมาตรการให้เร่งพัฒนา จริยธรรม คุณธรรมของผู้เรียนทุกระดับชั้น โดยจัดให้เป็นวิชาเฉพาะต้องสอนโดยการปฏิบัติ และ สอดแทรกเรื่องจริยธรรม คุณธรรมในกระบวนการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริม ทุกประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) จึงอาจกล่าวได้ว่าการส่งเสริมจริยธรรมเป็นงานสำคัญ ส่วนหนึ่งของการให้การศึกษา สำนักงานพัฒนาคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ (2537) ได้รวบรวม งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมไว้เป็นจำนวนมาก พบการวิจัยจำนวนมากที่ทำการทดลอง เกี่ยวกับการสอนจริยธรรมโดยเน้นการปฏิบัติเพื่อพัฒนาระดับจริยธรรม เช่นเดียวกับที่ ทิศนา แคม มณี (2546) ได้กล่าวว่า ระดับจริยธรรมของบุคคลสามารถดูได้จากการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือ จรรยาวิพากษ์ และสามารถส่งเสริมให้สูงขึ้นได้ โดยให้บุคคลเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยแสดงความ คิดเห็น ร่วมอภิปรายกับผู้อื่น การจัดกิจกรรมให้แสดงบทบาทสมมติ เหล่านี้เป็นต้น จะช่วยพัฒนา ความคิดให้บุคคลมีการพัฒนาระดับจรรยาวิพากษ์ให้สูงขึ้นได้ จึงอาจเป็นไปได้ว่าเมื่อมีกิจกรรม ส่งเสริมนี้จึงทำให้บุคคลมีโอกาสพัฒนาระดับจรรยาวิพากษ์ให้สูงขึ้นได้ ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้อง กับงานวิจัยของ Auvinen, Suominen, Leino-Kilpi & Helkama (2004) ศึกษาผลการสอน จริยธรรมเพื่อพัฒนาระดับจรรยาวิพากษ์ในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีหนึ่งและปีสุดท้ายในประเทศ ฟินแลนด์ โดยใช้แบบสอบ The Defining Issues Test (DIT) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่หนึ่ง 52 คน และชั้นปีสุดท้าย 54 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการ ฝึกปฏิบัติแก้ปัญหาจริยธรรมจะมีระดับจรรยาวิพากษ์สูงกว่าผู้ที่มีได้ฝึกปฏิบัติ และยังพบว่า นักศึกษาพยาบาลปีสุดท้ายมีระดับจรรยาวิพากษ์สูงกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่หนึ่ง เช่นเดียวกับงานวิจัยที่ผ่านมาของ Rest (1974) ที่ได้รวบรวมงานวิจัยแบบภาคตัดขวาง กับกลุ่ม ตัวอย่างที่แตกต่างกัน 20 กลุ่ม ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 นักศึกษาระดับวิทยาลัย นักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย และผู้ใหญ่ ผลที่ได้คือนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมต่ำสุดและนักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัยได้ คะแนนพัฒนาทางจริยธรรมสูงสุด การศึกษาของ Rest (1975) ที่ทำการศึกษาระยะยาวทุก 2 ปี เป็นเวลา 6 ปีกับกลุ่มตัวอย่างเด็กอเมริกันซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 88 คน พบว่าเมื่อเวลาผ่านไป 2 ปีนักเรียนทั้งสองระดับชั้นมีระดับ

พัฒนาการที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนงานวิจัยที่พบในประเทศไทยที่ได้ผลสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ คือ งานวิจัยของสุภัทรา เอื้อวงศ์ (2525) ที่ศึกษาระดับจรรยาวิพากษ์ของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยโดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่1-4 จำนวน 398 คน จากห้าสถาบันโดยใช้ แบบสอบ The Defining Issues Test ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีระดับจรรยาวิพากษ์สูงกว่าปีอื่น เป็นต้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบอิทธิพลร่วมระหว่างเพศและวัย หรืออิทธิพลร่วมระหว่างเพศและระดับการศึกษาที่ทำให้คะแนนจรรยาวิพากษ์ในชั้น P แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง พบว่าผลหลัก (Main Effect) ของระดับการศึกษา ($F=16.58, p < .01$) ที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีคะแนนจรรยาวิพากษ์ในชั้น P ต่างกัน ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของสุพัตรศรี ชุมทรัพย์ (2522) ศรีวรรณา เขียวลี (2522) วณี ออมสิน (2522) และสุรณีย์ จุติดำรงพันธ์ (2522) ซึ่งทำการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ผลการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีระดับจรรยาวิพากษ์สูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2

จากการวิจัยครั้งนี้ผลหลัก (Main Effect) ด้านวัยไม่พบว่า วัยรุ่นตอนปลาย ผู้ใหญ่ตอนต้น ผู้ใหญ่ตอนกลาง และผู้สูงอายุ มีคะแนนจรรยาวิพากษ์ในชั้น P ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งจะพบว่าเมื่อจริยธรรมพัฒนาไปถึงระดับหนึ่งแล้วจะไม่พบความแตกต่างทางจริยธรรมระหว่างวัย ดังเช่นงานวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิณ (2520) ที่ทำการศึกษจริยธรรมของเยาวชนไทยที่มีอายุ 11-25 ปี ผลที่ได้คือคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วรวิทย์ พึ่งวิวัฒน์นิกุล (2540) ที่ทำการศึกษาความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยในกลุ่มตัวอย่างอายุ 25-75 ปี ผลที่ได้คืออายุที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อระดับจรรยาวิพากษ์ และไม่พบว่าเพศชายและหญิงมีคะแนนจรรยาวิพากษ์ในชั้น P แตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yussen (1976) ซึ่งทำการศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศที่มีผลต่อระดับจรรยาวิพากษ์ก็ให้ผลเช่นเดียวกับงานวิจัยที่พบในประเทศไทยของ สุสารี วิวัฒน์ศุภกร (2544) ที่ทำการศึกษจรรยาวิพากษ์ของวัยรุ่นที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางก็ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศต่อระดับจรรยาวิพากษ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันชายและหญิงได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่เหมือนกัน มีโอกาสเท่าเทียมกันในสังคม การใช้เหตุผลแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องหนึ่งๆ จึงไม่แตกต่างกัน (วรวิทย์ พึ่งวิวัฒน์นิกุล, 2540)

อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้ก็มีข้อจำกัดในการวิจัยคือ แบบสอบถามมีข้อคำถามเป็นข้อความที่มีความซับซ้อนรวมถึงขั้นตอนในการทำที่ต้องอาศัยความเข้าใจในการทำ

ค่อนข้างมาก จึงทำให้ดูเหมือนว่ามีปริมาณของแบบสอบถามมากเกินไป ต้องใช้เวลาในการทำ
นาน โดยเฉพาะในผู้สูงอายุ ในการทำวิจัยครั้งต่อไปจึงควรเลือกแบบสอบถามและปริมาณให้
เหมาะสมกับช่วงวัย อาจจะทำให้ผลการวิจัยที่ได้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น